

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНИХ НАУК
Кафедра політології і державного управління**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету суспільних наук
Остапець Ю.О. /
« 28 » вересня 2024 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕТОДОЛОГІЯ ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ**

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	052 Політологія
Освітня програма	Політологія
Статус дисципліни	Обов'язкова
Мова навчання	Українська

Ужгород 2024

Робоча програма навчальної дисципліни «**Методологія політичних досліджень**» для здобувачів вищої освіти галузі знань **05 Соціальні та поведінкові науки** спеціальності **052 Політологія** освітньої програми «**Політологія**».

Розробник: Ключкович А.Ю., доцент, доктор політичних наук, завідувач кафедри політології і державного управління

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні **кафедри політології і державного управління**

протокол № 10 від «27» червня 2024 р.

Завідувач кафедри Ключкович А.Ю.

Схвалено науково-методичною комісією **факультету суспільних наук**

протокол № 8 від «27» червня 2024 р.

Голова науково-методичної комісії Попадич О.О.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 5	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 150	1-ий	1-ий
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин: для денної форми навчання: 4,2 аудиторних – 72 самостійної роботи студента – 78	2-ий	2-ий
	Лекції:	
	42	14
	Практичні (семінарські):	
	30	6
Вид підсумкового контролю: екзамен	Лабораторні:	
	–	–
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:	
	78	130

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «**Методологія політичних досліджень**» є формування у здобувачів вищої освіти цілісного уявлення про основні теоретико-методологічні підходи та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки, а також розвиток у студентів навичок до самостійної дослідницької роботи, застосування здобутих знань для аналізу поточних політичних процесів.

Відповідно до освітньої програми вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

1) інтегральна компетентність – здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у політичній сфері, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням теорій і методів політичної науки;

2) загальні компетентності (ЗК):

- знання предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК-01);
- здатність бути критичним і самокритичним (ЗК-03);
- здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології (ЗК-05);
- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя (ЗК-07);

3) спеціальні компетентності (СК):

- здатність використовувати категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки (СК-01);
- здатність застосовувати політологічне мислення для розв’язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки (СК-02);
- здатність описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах (СК-03);
- здатність застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності (СК-04);
- здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування (СК-05);
- здатність аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні (СК-06);
- здатність застосовувати теорії та методи прикладної політології, політичних комунікацій, спеціальних політологічних дисциплін у професійній діяльності (СК-07);
- здатність конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати політологічні дослідження з використанням сучасних методів, технологій та інструментарію політичного аналізу (СК-08);
- здатність презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень для фахівців та нефаківців (СК-9);
- здатність до виконання політико-проектувальних, організаційних і консультаційних функцій з метою забезпечення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування, політичних суб’єктів і громадських організацій різного рівня (СК-12).

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «**Методологія політичних досліджень**» є опанування таких навчальних дисциплін освітньої програми (ОП):

ОК 05 Історія зарубіжних політичних вчень

ОК 09 Вступ до спеціальності

ОК 34 Академічна доброчесність та організація наукової діяльності

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «**Політологія**», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Розуміти предметну область, етичні та правові засади професійної діяльності	ПРН-01
Вміти критично мислити у сфері професійної діяльності	ПРН-03
Вміти використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності.	ПРН-05
Розуміти історію, закономірності та етапи розвитку предметної сфери політології, знати її цінності та досягнення	ПРН-07
Вміти використовувати базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки	ПРН-08
Вміти застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки	ПРН-09
Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах	ПРН-10
Застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності	ПРН-11
Вміти аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування	ПРН-12
Вміти аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні	ПРН-13
Застосовувати теорії та методи прикладної політології, політичних комунікацій, спеціальних політологічних дисциплін у професійній діяльності	ПРН-14
Конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати політологічні дослідження з використанням сучасних методів, технологій та інструментарію політичного аналізу	ПРН-15
Презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень фахівцям і широкій аудиторії, засобам масової інформації, експертам з інших галузей знань	ПРН-16
Проводити експертизи та виконувати консультаційні функції для органів державної влади та органів місцевого самоврядування, політичних суб'єктів і громадських організацій національного і міжнародного рівня	ПРН-20

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «**Методологія політичних досліджень**»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Знати методологічні засади та предметне поле політичної науки, дотримуватися наукових стандартів і професійної етики для забезпечення високої якості політичних досліджень	ПРН-01
Вміти застосовувати дослідницькі методи для об'єктивного та критичного аналізу інформації про політичне життя, вміти порівнювати та перевіряти факти, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між процесами, пов'язаними з політикою	ПРН-03
Використовувати електронні ресурси та наукові бази даних для пошуку та аналізу інформації про політику, користуватися комунікаційними платформами в процесі наукового дослідження та представлення його результатів	ПРН-05
Знати передумови появи та еволюцію основних методологічних підходів, а також їх вплив на розвиток і досягнення політичної науки	ПРН-07
Володіти понятійним апаратом та аналітично-дослідницьким інструментарієм політичної науки, необхідним для пізнання політичних явищ і процесів	ПРН-08
Інтегруючи класичні концепції з сучасними методологічними підходами, досліджувати теоретичні та практичні аспекти політики, пропонувати власні шляхи розв'язання проблем у політичній сфері	ПРН-09
Вміти аналізувати політичні явища та процеси крізь призму соціальних, культурних та ідеологічних чинників, демонструючи комплексне розуміння та інтерпретацію проблем політики	ПРН-10
Вміти використовувати різноманітні методологічні підходи для професійного аналізу політики, зокрема в нормативному, порівняльному, прикладному та міжнародному контексті	ПРН-11
Вміти аналізувати політичні інститути та процеси, розуміючи їх складність і поліваріантність у різних умовах функціонування	ПРН-12
Аналізувати публічну політику на мікро- і макрорівнях, оцінюючи вплив політичних акторів, політичних рішень і стратегій у різних контекстах і масштабах	ПРН-13
Вміти застосовувати методи прикладної політології, політичної комунікації, політичної соціології, політичної історії та інших дисциплін, інтегруючи їх підходи для комплексного міждисциплінарного аналізу та розв'язання політичних проблем	ПРН-14
Вміти розробляти програму та реалізовувати наукове дослідження політики, використовуючи для цього відповідні наукові методи, технології та інструменти політичного аналізу	ПРН-15
Вміти планувати та здійснювати теоретичне дослідження політики, включаючи розробку дослідницької концепції та вибір відповідних наукових методів, а також представляти результати як фахівцям у сфері політології, так і широкій аудиторії	ПРН-16
Вміти здійснювати експертний аналіз у контексті політичних досліджень, надавати відповідні рекомендації та консультації суб'єктам політики та публічної влади	ПРН-20

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- презентація результатів виконаних завдань і досліджень;
- презентації та виступи студентів на наукових заходах;
- екзамен.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: виступ на семінарських заняттях, презентація самостійної роботи.

Форма модульного контролю: письмова контрольна робота.

Форма підсумкового семестрового контролю: усний екзамен.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Індивід. завдання	Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5			
5	10	10	10	5	10	50	100

T1, T2... - теми

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота						Індивід. завдання	Модульна контрольна робота	Сума
T6	T7	T8	T9	T10	T11			
5	5	5	10	5	5	15	50	100

T1, T2... - теми

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	5	40	6	35
Індивідуальне завдання (презентація, аналітичне завдання, онлайн-курс)	1	10	1	15
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом	7	100	8	100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Мінімальний поріг для допуску до виконання модульної контрольної роботи становить 10 балів. Модульна контрольна робота складається з трьох завдань (запитань) описово-аналітичного характеру. Кожне запитання модульної контрольної роботи оцінюється окремо.

Перше і друге запитання покликані оцінити знання з тематичної проблематики відповідного модулю, яка надавалася на лекціях і обговорювалася на семінарських заняттях. Залежно від обсягу, послідовності викладу та орієнтуванні у тематичному матеріалі, перше і друге запитання модульної контрольної роботи максимально можуть бути оцінені у 15 балів кожне.

Третє питання модульної контрольної роботи має творчо-аналітичний характер. Залежно від обґрунтованості аргументів і суб'єктивних висновків студента з визначеної проблематики, третє запитання модульної контрольної роботи максимально може бути оцінене у 20 балів.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Відповідно до «*Положення про порядок та методичку проведення семестрових (курсівих) екзаменів і заліків в Ужгородському національному університеті*» (затверджено Наказом Ректора ДВНЗ «УжНУ» № 698/01-17 від 08.05.2015 р.), знання студентів оцінюється як з теоретичної, так і з практичної підготовки за такими критеріями:

оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) заслуговує студент, який:

- всебічно і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;
- вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;
- засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;
- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;
- вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;
- самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

оцінку «добре» (82-89 балів, В) – заслуговує студент, який:

- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;
- має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування;
- під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправив, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

оцінку «добре» (74-81 бал, С) заслуговує студент, який:

- в цілому навчальну програму засвоїв, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок;
- вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;
- опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) – заслуговує студент, який:

- знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;
- виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок;
- ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;
- допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) – заслуговує студент, який:

- володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється студенту, який:

виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

оцінка «незадовільно» (35 балів, F) – виставляється студенту заочної форми навчання, який:

- володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;
 - допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;
 - не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи студента протягом семестру.

Таблиця відповідності оцінок за різними шкалами

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		диференційована	недиференційована
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Контрольні заходи та критерії оцінювання з навчальної дисципліни «Методологія політичних досліджень» розроблені відповідно до вимог системи контролю та оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти, прийнятої в ДВНЗ «Ужгородський національний університет». Детальніше з правилами та процедурами проведення контрольних заходів, оцінювання, визнання результатів навчання здобувачів вищої освіти можна ознайомитися у Положенні про організацію освітнього процесу в ДВНЗ «УжНУ». (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/31357>), Положенні про порядок та методику проведення семестрових (курсівих) екзаменів і заліків в УжНУ (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/5952>), Положенні про порядок визнання в ДВНЗ «УжНУ» результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22966>), Положенні про порядок визнання (перезарахування) кредитів ЄКТС для учасників програм академічної мобільності у ДВНЗ «УжНУ» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/21266>).

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1

Тема 1. Методологія політичних досліджень як навчальна дисципліна та сфера наукових знань

Мета і завдання навчальної дисципліни «Методологія політичних досліджень». Структура і логіка навчального курсу. Значення дисципліни для професійної підготовки.

Процес політичного дослідження як форма наукового пізнання. Об'єкт і предмет політичного дослідження. Функції політичного дослідження. Структура політичного знання. Проблема валідності політичного знання.

Рівні наукового пізнання політики. Теоретичний та емпіричний рівень політичних досліджень, їх специфіка та взаємозв'язок. Співвідношення теоретичних і прикладних досліджень у політичній науці. Специфіка макро- та мікрополітичного аналізу. Публічна політика на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.

Поняття методології політичних досліджень. Еволюція методології політичних досліджень. Класифікація і загальна характеристика методів політичних досліджень. Принципи наукового дослідження політики. Методологічні парадигми політичної науки. Вплив методології на достовірність результатів дослідження.

Методологія політичної науки як засіб формування професійної компетентності. Наукові стандарти забезпечення якості політичних досліджень. Професійні та етичні вимоги до дослідника. Етичні аспекти використання технологій штучного інтелекту в політичних дослідженнях.

Тема 2. Системний підхід до аналізу політики

Системний підхід як теоретико-методологічна основа політичних досліджень. Предметні сфери та основні напрями використання. Еволюція системного підходу та теорії політичних систем. Співвідношення системного підходу, системного аналізу і структурно-функціонального аналізу.

Основні категорії системного підходу (система, структура, середовище та ін.). Методологічні принципи системного підходу (структурність, функціональність, цілісність та ін.).

Основні етапи здійснення системного аналізу (авторські підходи). Види системного аналізу (системно-компонентний, системно-комунікаційний та ін.). Моделювання в системному аналізі політичних процесів. Аналіз елементів політичних систем. «Класичні» моделі політичних систем. Рівні та чинники динаміки політичних систем. Оцінка стабільності та ефективності політичних систем.

Теоретико-методологічне значення системного підходу до аналізу політики. Методологічні обмеження і критика системного підходу до політичної сфери.

Тема 3. Інституціоналізм і неоінституціоналізм в політології

Інституціональний підхід: предметні сфери та основні напрями використання в політичних дослідженнях. Становлення та розвиток інституціоналізму. Методологічні засади «класичного» інституціоналізму. Методологічні обмеження і критика «класичного» інституціоналізму.

Криза інституціоналізму та неоінституціональний поворот у політичній науці. Чинники появи нового інституціоналізму. Синтез неоінституціоналізму з іншими методологічними підходами. Основні течії неоінституціоналізму: історичний, соціологічний інституціоналізм та інституціоналізм з позиції теорії «раціонального вибору». Нормативний, емпіричний, міжнародний інституціоналізм і підхід, у якому інститути розглядаються як посередники.

Методологічні особливості неоінституціоналізму. Аналіз взаємозв'язку формальних і неформальних політичних інститутів. Деструктивні неформальні інститути. Багаторівневність неоінституціонального аналізу політичного життя. Методологічні переваги і обмеження неоінституціоналізму.

Тема 4. Біхевіоралістський і постбіхевіоралістський підходи до аналізу політики

Біхевіоралістський підхід: предметні сфери та основні напрямки використання в політичних дослідженнях. Ідейні передумови появи біхевіоралізму. Співвідношення понять «біхевіоризм» і «біхевіоралізм». Чиказька школа політичних досліджень. Еволюція і «розквіт» біхевіоралізму в сер. ХХ ст.

Методологічні принципи біхевіоралістського підходу. Емпірична перевірка висновків, об'єктивність і науковість аналізу. Використання кількісних методів, статистичних даних, експериментів для аналізу політичної поведінки. Моделювання політичної поведінки і взаємодії політичних акторів. Методологічні обмеження і критика біхевіоралізму.

Криза біхевіоралістського підходу і т.зв. «постбіхевіоральна революція» в політичній науці. Методологічні тези постбіхевіоралізму за Д. Істоном. Становленням нових синтезних методологічних позицій біхевіоралізму. Поєднання кількісних і якісних методів дослідження політичних явищ. Врахування соціокультурних контекстуальних факторів впливу на політичну поведінку. Методологічні переваги та обмеження постбіхевіоралізму.

Тема 5. Теорія раціонального вибору в політичній науці

Теорія раціонального вибору: предметні сфери та основні напрямки використання в політичних дослідженнях. Ідейні передумови формування та еволюція теорії раціонального вибору. Біхевіоралізм і теорія раціонального вибору: методологічні особливості у вивченні політичної поведінки. Концептуальні напрямки в рамках теорії раціонального вибору. Теорія ігор і моделювання ситуацій. Теорія суспільного вибору. Теорія коаліцій і аналіз стратегій політичних акторів. Використання інструментарію теорії раціонального вибору в сучасній політології. Застосування теорії раціонального вибору в дослідженні міжнародних відносин.

Методологічні принципи теорії раціонального вибору. Теоретичне моделювання раціональних рішень. Аналіз витрат і вигод у політичній діяльності. Критерії ефективності політичних рішень. Оцінка альтернатив і порівняння результатів. Фінансування політики як інвестиції суб'єктів: аналіз переваг і ризиків. Методологічні переваги та недоліки теорії раціонального вибору в дослідження політичних процесів.

МОДУЛЬ 2

Тема 6. Міждисциплінарні дослідження в політичній науці

Завдання і значення міждисциплінарного підходу в сучасній політології. Основні напрями інтеграції політології з іншими дисциплінами (політична психологія, політична соціологія, політична антропологія та ін.). Виклики міждисциплінарності в політичній науці.

Політико-соціологічний підхід: предметні сфери та основні напрямки використання в політичних дослідженнях. Методологічні особливості політико-соціологічного підходу. Проблема співвідношення предметів політології та політичної соціології. Взаємозв'язок між соціальними структурами та політикою. Специфіка соціальних досліджень. Аналіз політичних процесів у соціально-стратифікаційному, соціально-економічному, демографічному, соціалізаційному, культурному контекстах.

Історичний підхід у політичних дослідженнях. Методологічні особливості дослідження політичних явищ в історичному контексті. Хронологічний аналіз і реконструкція політичних подій. Аналіз передумов, послідовності та динаміки політичних явищ і процесів. Порівняння історичних подій і процесів у різних країнах або періодах. Критичний аналіз та історичні інтерпретація політичних текстів і джерел.

Соціетальний підхід у політичних дослідженнях. Важливість дослідження соціально-політичного контексту. Вплив соціальних і культурних змін на політичні інститути та процеси. Аналітичний потенціал концепції соціально-політичних розмежувань С. М. Ліпсета та С. Роккана. Індикатори, що свідчать про перетворення соціального поділу в соціополітичний. Соціально-політичні конфлікти та структура партійних систем. Класифікація посткомуністичних кліважних структур. Види постмодерністських соціально-політичних розмежувань.

Тема 7. Транзитологічний підхід до аналізу політичних процесів

Транзитологія як напрям політичних досліджень. Передумови появи та етапи розвитку транзитології. Розвиток транзитології в контексті осмислення процесів «третьої хвилі» демократизації та краху комунізму в Центрально-Східній Європі. Етап кризи класичної транзитології та пошук шляхів модернізації

Аналіз передумов і чинників демократичних транзитів. Структурний, процедурний підхід до вивчення чинників. Теоретико-методологічний синтез структурного та процедурного підходів. Різноманіття комбінацій об'єктивних і суб'єктивних чинників, які впливають на зміст, темпи й результат демократичного транзиту. Аналіз структури демократичного транзиту. Вертикальна структура демократичних транзитів. Горизонтальна структура демократичних транзитів. Схеми аналізу динаміки політичного транзиту.

Консолідація демократії: рівні та критерії аналізу. Мінімалістський і максималістський підходи. Динаміка консолідації демократії. Стадія «негативної» та «позитивної» консолідації демократії за Дж. Прідхемом. Модель аналізу рівнів консолідації демократії (В. Меркель і К. фон Бейме). Проблема якості та функціональності консолідованих демократій.

Емпіричні методики аналізу рівня демократичного розвитку. Проекти «Нації в транзиті» і «Свобода в світі» (Freedom House). Індекс демократії проекту «Economist». Індекс трансформації Фонду Бертельсманна. Індекс сприйняття корупції (Transparency International).

Тема 8. Порівняльний аналіз як метод політичних досліджень

Етапи та чинники еволюції компаративістики в політичній науці. Інституціоналізація порівняльної політології та її організаційна підтримка на міжнародному рівні. Політична компаративістика в контексті сучасних викликів і завдань.

Порівняння як метод і процедура наукового дослідження. Предметне поле порівняльного підходу. Особливості порівняльного аналізу політичних систем, інститутів, процесів, культур, поведінки, ідеологій. Методологічні засади порівняльного аналізу. Завдання порівняльного аналізу. Критерії порівняння. Принципи порівняльних досліджень. Багаторівневість порівняльних досліджень. Вимоги до здійснення порівняльного аналізу (Р. Макрідіс). Методи порівняльних досліджень. Діахронний і синхронний аналіз. Виявлення особливостей, причинно-наслідкових залежностей, закономірностей і тенденцій політичного розвитку.

Класифікація порівняльних досліджень: основні критерії та підходи. Класифікація порівняльних досліджень за підходом М. Догана та Д. Пелассі. Типи порівнянь за Б. Петерсом. Значення компаративістики у методології політичних досліджень.

Тема 9. Прикладне політичне дослідження: зміст та основні методи

Поняття «прикладне політичне дослідження». Завдання прикладного дослідження. Прикладне і теоретичне політичне дослідження: взаємозв'язок і відмінності. Види прикладних політичних досліджень. Методологічне, методичне та організаційне забезпечення прикладних політичних досліджень.

Методи збору даних. Обробка емпіричних даних у прикладному дослідженні. Методи та технологія обробки й аналізу даних. Інформаційні технології в практиці політичних досліджень.

Спостереження як метод збору інформації в політичних дослідженнях: переваги та обмеження застосування. Опитування як метод збору емпіричних даних, види опитувань. Прикладне призначення методики експертних оцінок. Індивідуальна та колективна експертиза.

Фокус-групи як метод прикладних політичних досліджень. Види та валідність експерименту у політології.

Методи аналізу документів у політичних дослідженнях. Контент-аналіз у прикладній політології: завдання, види та процедура. Застосування івент-аналізу в політичному дослідженні. Дискурс-аналіз у політичній науці: методологічні засади та практичне застосування.

Метод сценаріїв при прийнятті політичних рішень. Ситуаційний аналіз у політології: структурні компоненти та прогностичні можливості. SWOT-аналіз як метод прикладного політичного аналізу. Математико-статистичні методи в прикладній політології.

Тема 10. Проведення політичного дослідження та презентація його результатів

Загальна схема організації та реалізації політичного дослідження. Специфіка організації теоретичного та прикладного дослідження. Етапи дослідження та їх послідовність. Теоретичне, методичне, матеріально-технічне та організаційне забезпечення дослідження.

Підготовчий етап політичного дослідження. План дослідження. Розробка програми політичного дослідження. Методологічна, методична та організаційна частина програми. Обґрунтування актуальності, об'єкта і предмета дослідження. Постановка мети та конкретних завдань дослідження. Формулювання гіпотез дослідження. Вибір методів дослідження.

Процесуальний етап дослідження. Збір первинної інформації. Упорядкування та обробка зібраної інформації. Опис процесу дослідження: емпіричні та теоретичні аспекти.

Аналітичний етап політичного дослідження. Аналіз і узагальнення результатів дослідження. Інтерпретація даних. Перевірка гіпотез. Формулювання висновків відповідно до завдань дослідження. Розробка рекомендацій для суб'єктів політики та публічної влади.

Завершальний етап політичного дослідження. Оформлення підсумкових документів за результатами дослідження. Звіт про результати дослідження: структура та загальні вимоги.

Основні форми презентації результатів політичного дослідження. Особливості та способи представлення результатів прикладного дослідження. Особливості презентації результатів дослідження фахівцям у сфері політології та широкій аудиторії. Практичне застосування результатів політичного дослідження. Надання консультацій зацікавленим суб'єктам.

Політичні дослідження студентів у рамках виконання курсової та дипломної роботи. Особливості підготовки, проведення та презентації студентських наукових досліджень. Найбільш суттєві помилки та труднощі при виконанні студентами наукових досліджень.

Тема 11. Джерельно-інформаційне забезпечення політичних досліджень

Поняття «інформації», «джерело інформації» та особливості їх використання у політичних дослідженнях. Види джерел інформації. Первинні та вторинні джерела інформації. Теоретична та емпірична інформація про політику. Джерела емпіричних даних. Нормативно-правові документи. Статистичні дані. Бібліотечні та архівні ресурси. Соціальні мережі та медіаплатформи. Академічні бази даних. Використання технологій штучного інтелекту для пошуку та аналізу даних у політичних дослідженнях.

Пошук і аналіз джерел інформації в політичних дослідженнях. Інформаційно-комунікаційні технології як інструментарій роботи з політичною інформацією. Специфіка роботи з електронними ресурсами. Критерії відбору інформації. Методи та принципи аналізу інформації. Актуальність і достовірність інформації. Об'єктивний і критичний аналіз інформації про політичне життя. Перевірка фактів і джерел інформації. Дезінформація, її види та виявлення. Можливі труднощі та проблеми, пов'язані з пошуком та використанням даних. Цитування і посилання на джерело інформації. Бібліографічне оформлення наукових джерел.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: денна					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
2-й семестр						
Модуль 1						
Тема 1. Методологія політичних досліджень як навчальна дисципліна та сфера наукових знань	14	4	2			8
Тема 2. Системний підхід до аналізу політики	14	4	4			6
Тема 3. Інституціоналізм і неоінституціоналізм в політології	14	4	4			6
Тема 4. Біхевіоралістський і постбіхевіоралістський підходи до аналізу політики	16	4	4			8
Тема 5. Теорія раціонального вибору в політичній науці	14	4	2			8
Модульна контрольна робота						
Разом за модуль 1	72	20	16			36
Модуль 2						
Тема 6. Міждисциплінарні дослідження в політичній науці	12	4	2			6
Тема 7. Транзитологічний підхід до аналізу політичних процесів	12	4	2			6
Тема 8. Порівняльний аналіз як метод політичних досліджень	14	4	2			8
Тема 9. Прикладне політичне дослідження: зміст та основні методи	14	4	4			6
Тема 10. Проведення політичного дослідження та презентація його результатів	14	4	2			8
Тема 11. Джерельно-інформаційне забезпечення політичних досліджень	12	2	2			8
Модульна контрольна робота						
Разом за модуль 2	78	22	14			42
Разом за семестр	150	42	30			78

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: заочна					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
2-й семестр						
Модуль 1						
Тема 1. Методологія політичних досліджень як навчальна дисципліна та сфера наукових знань	14	2				12
Тема 2. Системний підхід до аналізу політики	14	2				12
Тема 3. Інституціоналізм і неоінституціоналізм в політології	14	2				12
Тема 4. Біхевіоралістський і постбіхевіоралістський підходи до аналізу політики	14		2			12
Тема 5. Теорія раціонального вибору в політичній науці	14					14
Разом за модуль 1	70	6	2			62
Модуль 2						
Тема 6. Міждисциплінарні дослідження в політичній науці	14	2				12
Тема 7. Транзитологічний підхід до аналізу політичних процесів	14		2			12
Тема 8. Порівняльний аналіз як метод політичних досліджень	14	2				12
Тема 9. Прикладне політичне дослідження: зміст та основні методи	14	2				12
Тема 10. Проведення політичного дослідження та презентація його результатів	12	2				10
Тема 11. Джерельно-інформаційне забезпечення політичних досліджень	12		2			10
Разом за модуль 2	80	8	4			68
Разом за семестр	150	14	6			130

6.3. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Методологія політичних досліджень як навчальна дисципліна та сфера наукових знань	2	
2.	Системний підхід до аналізу політики	4	
3.	Інституціоналізм і неоінституціоналізм в політології	4	
4.	Біхевіоралістський і постбіхевіоралістський підходи до аналізу політики	4	2
5.	Теорія раціонального вибору в політичній науці	2	
6.	Міждисциплінарні дослідження в політичній науці	2	
7.	Транзитологічний підхід до аналізу політичних процесів	2	2
8.	Порівняльний аналіз як метод політичних досліджень	2	
9.	Прикладне політичне дослідження: зміст та основні методи	4	
10.	Проведення політичного дослідження та презентація його результатів	2	
11.	Джерельно-інформаційне забезпечення політичних досліджень	2	2
Разом		30	6

6.4. Самостійна робота

Самостійна робота студентів під час вивчення дисципліни «Методологія політичних досліджень» передбачає опрацювання навчального матеріалу лекційних занять, підготовку до практичних (семінарських) занять, а також самостійне опрацювання додаткового навчального матеріалу до окремих тем у вільний від аудиторних занять час.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Методологія політичних досліджень як навчальна дисципліна та сфера наукових знань	8	12
2.	Системний підхід до аналізу політики	6	12
3.	Інституціоналізм і неоінституціоналізм в політології	6	12
4.	Біхевіоралістський і постбіхевіоралістський підходи до аналізу політики	8	12
5.	Теорія раціонального вибору в політичній науці	8	14
6.	Міждисциплінарні дослідження в політичній науці	6	12
7.	Транзитологічний підхід до аналізу політичних процесів	6	12
8.	Порівняльний аналіз як метод політичних досліджень	8	12
9.	Прикладне політичне дослідження: зміст та основні методи	6	12
10.	Проведення політичного дослідження та презентація його результатів	8	10
11.	Джерельно-інформаційне забезпечення політичних досліджень	8	10
Разом		78	130

6.5. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання для студентів з курсу «Методологія політичних досліджень» передбачають самостійний характер виконання, враховують індивідуальні особливості, пізнавальні можливості здобувачів вищої освіти.

I-й модульний контроль.

Індивідуальне завдання передбачає підготовку та презентацію досліджень, тем, проблем з курсу «Методологія політичних досліджень» в електронній формі Microsoft PowerPoint (див. нижче).

Орієнтовні теми:

1. Еволюція методології політичної науки: від класичної до сучасної парадигми.
2. Етичні принципи у проведенні політичних досліджень.
3. Системний аналіз в сучасній зарубіжній і українській політичній науці.
4. Роль теорії систем у вивченні політичних явищ.
5. Еволюція інституціонального підходу в політичній науці.
6. Ідейні передумови та еволюція біхевіоралізму.
7. «Постбіхевіоралістська революція» та методологічні тези Д. Істона
8. Методологічні можливості та критика теорії раціонального вибору.
9. Роль міждисциплінарних досліджень у розвитку сучасної політичної науки.
10. Моделювання політичних конфліктів: сучасні підходи та інструменти.
11. Соціологічні дослідження громадської думки та їх вплив на політичний процес.
12. Роль експериментів у політичній науці: можливості та обмеження
13. Використання візуалізації даних у політичних дослідженнях.
14. Емпіричні методики аналізу рівня демократичного розвитку.
15. Методи аналізу політичних ризиків у міжнародних відносинах.
16. Вивчення політичних міфів та їх впливу на суспільну свідомість.
17. Контент-аналіз політичних текстів.
18. Дискурс-аналіз як інструмент боротьби з політичними маніпуляціями.
19. Вплив цифрових технологій на методологію політичних досліджень.
20. Можливості та обмеження використання інструментарію штучного інтелекту в політичних дослідженнях.

II-й модульний контроль.

Індивідуальне завдання передбачає використання методики SWOT-аналізу для оцінки реальної чи уявної політичної ситуації, явища або процесу (наприклад, проведення політичної кампанії, діяльність політичної партії, позиціонування країни на міжнародній арені, розв'язання політичного конфлікту, реалізація політичних реформ та ін.).

Як альтернатива враховується проходження студентами визначеного онлайн-курсу (неформальна освіта) та отримання сертифікату про їх завершення (результат навчання). Пропонуються відкриті дистанційні платформи: Prometheus (<https://prometheus.org.ua/>), ВУМ online (<https://vumononline.ua/>), EdEra (<https://ed-era.com/>). На платформі Prometheus здобувачам пропонуються такі курси: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:IRF+SOC101+2015_T1; https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+PF101+2021_T2

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби та обладнання: ноутбук, проєктор, мультимедійна система для презентацій матеріалу лекцій, семінарів і самостійної роботи студентів. Доступ до мережі Інтернет.

Програмне забезпечення: пакет програм Microsoft Office, сервіс для онлайн-зустрічей Google Meet, сайт електронного навчання УжНУ Moodle (<https://moodle.uzhnu.edu.ua/>).

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. / І. С. Добронравова, О. В. Руденко, Л. І. Сидоренко та ін. ; за ред. І. С. Добронравової (ч. 1), О. В. Руденко (ч. 2). К.: ВПЦ "Київський університет", 2018. 607 с.
2. Петренко І. І. Методи політичних досліджень. Навч. посібник. Київ: Норма права, 2023. 220 с.
3. Політична думка ХХ – початку ХХІ століть: методологічний і доктринальний підходи: підручник: у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, В. П. Горбатенко та ін.]. Львів: Новий Світ-2000, 2016. Том 1. 516 с.
4. Політична наука в Україні. 1991-2016: у 2 т. Т.1 Політична наука: західні тренди розвитку й українська специфіка / НАН України, Ін-т політ. і етнонац. досліджень ім. І.Ф. Кураса. К.: Паралам. вид-во, 2016. 656 с.
5. Політична наука в Україні. 1991–2016: у 2 т. Т. 2. Теоретико-методологічні засади і концептуальні підсумки вітчизняних досліджень / НАН України, Ін-т політ. і етнонац. Досліджень ім. І. Ф. Кураса; редкол.: чл.-кор. НАН України О. Рафальський (голова), д-р політ. наук М. Кармазіна, д-р іст. наук О.Майборода; відп. ред. і упоряд. О.Майборода. К.: Парлам. вид-во, 2016. 688 с.
6. Політичні інститути та процеси у країнах Центральної і Східної Європи наприкінці ХХ – на початку ХХІ століть: колективна монографія / за заг. ред.: Ю. Остапця і М. Токаря; Каф. політ. і держупр.; Ужгород. нац. ун-тет. Ужгород: Поліграфцентр «Ліра», 2023. 680 с.
7. Політичні трансформації у країнах Центральної Європи наприкінці ХХ – на початку ХХІ століть: Навчальний посібник / Упоряд. М. Ленджел. Ужгород: Поліграфцентр «Ліра», 2016. 464 с.
8. Політологія: сучасні терміни і поняття. Короткий навчальний словник-довідник для студентів ВНЗ I-IV рівнів акредитації. 4-те видання, виправлене і доповнене / укладач В. М. Піча, наук. редакція Л.Д. Климанської, Я.Б. Турчин, Н. М. Хоми. Львів: Новий Світ–2000, 2015. 516 с.
9. Теоретико-методологічні засади і концептуальні підсумки вітчизняних досліджень / редкол.: О.Рафальський, М.Кармазіна, О.Майборода. 2016. 702 с.
10. Теоретико-методологічні підходи до вивчення суспільно-політичних інститутів та процесів: колективна монографія / за заг. ред. Ю.Остапця і М. Токаря. Ужгород: Поліграфцентр «Ліра», 2022. 560 с.

Допоміжна література

1. Бурдяк В. Політичні трансформації у посткомуністичних державах ЦСЄ: теоретичні та методологічні підходи. *Історико-політичні проблеми сучасного світу*. 2016. Т. 33-34. С. 40-49.
2. Волянук О. Прикладні політичні дослідження: назустріч реальності. *Evropský politický a právní diskurz*. 2020. Sv. 7, Vyd. 4. С. 64-70. URL: https://eppd13.cz/wp-content/uploads/2020/2020-7-4/eppd_2020_7_4.pdf
3. Вонсович С. Теорія інституціоналізму: рефлексії ретроспективного дискурсу. *Науково-теоретичний альманах Грані*. 2021. Вип. 24. № 9. С. 55–64. URL: <https://doi.org/10.15421/172189>
4. Гапоненко В. Неінституціоналізм як метод дослідження демократизації політичної системи України. *Evropský politický a právní diskurz*. 2019. Sv. 6, Vyd. 4. С. 38-43. URL: <https://eppd13.cz/wp-content/uploads/2019/2019-6-4/08.pdf>
5. Герасіна Л. М. Методологія і праксеологія досліджень політичних процесів. *Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»*. Серія: *Політологія*. 2017. № 2. С. 16-28. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnuuaup_2017_2_4.

6. Головаха Є. Українське суспільство: шляхи трансформації. *Український соціологічний журнал*. 2016. № 1-2. С. 26-30. URL: <https://files.znu.edu.ua/files/2018/skachano/USJ/USJ2016n1/2.pdf>
7. Денисенко І. Д. Методологія політичних досліджень у сучасному науковому дискурсі: стратегії вдосконалення. *Сучасне суспільство*. 2016. Вип. 2. С. 74-81. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/cuc_2016_2_10.
8. Долженков О. О. Методологічні проблеми порівняльного аналізу політичних інститутів та процесів. *Політичне життя*. 2022. № 2. С. 70-77. URL: <https://doi.org/10.31558/2519-2949.2022.2.11>
9. Дослідження державних політик: методологія, процедури та європейські практики: монографія / за заг. ред. Л. В. Гонюкової, В. М. Козакова. Київ: НАДУ, 2018. 400 с.
10. Зеленько Г. Кризи політичного розвитку в Україні: причини та зміст. *Політичні дослідження*. 2021. № 2. С. 33-61. URL: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2021/11/2_Zelenko.pdf
11. Зміна цивілізаційної парадигми розвитку України: теоретико-методологічний аналіз. Київ: ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2019. 552 с.
12. Ключев К. Г. Математичне моделювання як ефективний метод дослідження політичних процесів. *Політичне життя*. 2016. № 1-2. С. 19-23. URL: <https://jpl.donnu.edu.ua/article/view/2669>
13. Ключкович А. Категорія «модель суспільно-політичного розвитку» як аналітичний інструмент вивчення демократичних трансформацій. *Політичні трансформації сучасного суспільства: зб. матеріалів V Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 22 лютого 2024 р.)*. Полтава: ПДАУ, 2024. С. 25-29.
14. Ключкович А. Методологічне значення інституціоналізму в дослідженні демократичних трансформацій (на прикладі Словаччини). *Всеукраїнські політологічні читання імені професора Богдана Яроша: зб. наук. та навч.-метод. пр. / за заг. ред. В. І. Бортнікова, Я. Б. Яроша*. Луцьк: Вежа-Друк, 2024. Вип. 13. С. 49-54.
15. Ключкович А. Структурний вимір консолідації демократії. *Політичні процеси сучасності: глобальний та регіональні виміри. Збірник матеріалів V Міжнародної науково-практичної конференції (м. Івано-Франківськ, 25-26 квітня 2024 р.)*. Івано-Франківськ, 2024. С. 9-13.
16. Ключкович А. Перехід до демократії в Словаччині: динаміка та суперечності суспільно-політичних трансформацій: монографія. Ужгород: АУТДОР-ШАРК, 2019. 416 с.
17. Кобець Ю. Використання матриці SWOT в аналізі політичних систем. *Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Політичні науки та публічне управління*. 2020. Вип. 1 (59). С. 37-41. DOI: [https://doi.org/10.32689/2523-4625-2020-1\(59\)-6](https://doi.org/10.32689/2523-4625-2020-1(59)-6)
18. Козьмініх А. В. Методологія політичних досліджень та прикладний політичний аналіз: навч.-метод. Посіб. Одеса: Фенікс, 2024. 80 с. URL: <https://hdl.handle.net/11300/27314>
19. Кольцов В. М. Дистинкція методологічних і теоретико-методологічних підходів до дослідження політичної опозиції. *Держава і право. Серія: Політичні науки*. 2017. Вип. 75. С. 3-14. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/drpn_2017_75_3.
20. Круглашов А. Інтеграція української політичної науки в Європейський простір. *Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України*. 2016. Вип. 3-4. С. 175-186.
21. Куцупал С. В. Структуралістсько-постструктуралістський інструментарій дослідження політичного дискурсу. *Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2016. Вип. 66. С. 232-238. DOI: <https://doi.org/10.30839/2072-7941.2016.78606>
22. Остапеч Ю. О., Ключкович А. Ю., Ярош Я. Б. Розділ 8. Політичні партії та партійні системи. *Основи громадянського суспільства та політичних знань: навчальний посібник; за заг. ред. В. І. Бортнікова*. 2-ге вид., випр. та доп. Суми: Університетська книга, 2023. С. 355–392.
23. Політична система України: конституційна модель та політичні практики: монографія / кол. авт.: Зеленько Г. І. (кер., наук. ред.) та ін. Київ: ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2023. 536 с.

24. Політичне поле України у ситуації суспільної кризи: влада, опозиція, політичні партії, громадські організації / за ред. О.М. Майбороди. Київ: Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2020. 264 с.
25. Польовий М. А. Деякі проблеми вибору методів моделювання для дослідження політичних процесів. *Політичне життя*. 2016. № 1-2. С. 47-54. URL: <https://jpl.donnu.edu.ua/article/view/2674>
26. Регіональні політичні еліти в Україні: аналіз літератури з проблеми та характеристика емпіричної бази для вивчення феномену (кінець 1991-2018 рр.): [колект. монографія] / за ред. М. С. Кармазіної. Київ: ІПіЕНД ім. НАН України, 2019. 263 с.
27. Ротар Н. Неоінституціоналізм в системі теоретико-методологічних засад політичної науки. *Історико-політичні проблеми сучасного світу*. 2019. Т. 39. С. 136-146. DOI: <https://doi.org/10.31861/mhpi2019.39.136-146>
28. Северинюк В. М. Концепція «соціальної дії» (поведінки) в дослідженнях Макса Вебера та політичного біхевіоризму. *Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики*. 2017. Вип. 74. С. 162-169. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/stapttp_2017_74_20.
29. Сергій А. С. Проблеми методології дослідження політичних систем. «Перспективи». *Соціально-політичний журнал*. 2015. № 4. С. 122-125. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Perspekt_2015_4_23.
30. Стегній О. Соціологічні підходи до вивчення типів політичної культури. *Український соціум*. 2015. № 2 (53). С. 26–35. URL: https://ukr-socium.org.ua/wp-content/uploads/2015/04/26-35_no-2_vol-53_2015_UKR.pdf
31. Сусліков Л.М., Студеняк І.П. Презентація наукових результатів: навчальний посібник. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2019. 300 с.
32. Трансформація політичних інститутів України: проблеми теорії і практики / Авт. колектив: М. І. Михальченко (керівник) та ін. К.: ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2016. 440 с.
33. Цікул І. Інформаційне забезпечення функціонування політичних інститутів: формування теоретико-методологічного каркасу. *Історико-політичні проблеми сучасного світу*. 2021. Т. 43. С. 211-219. DOI: <https://doi.org/10.31861/mhpi2021.43.211-219>
34. Шайгородський Ю. Ціннісні та міфологічні детермінанти політичної поведінки. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 22: Політичні науки та методика викладання соціально-політичних дисциплін*. 2019. Вип. 26. С. 3–10. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_022_2019_26_3
35. Шляхтун П. П. Політологічний термінологічний словник / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ: Київський університет, 2015. 543 с.
36. Brown M., Nordyke S., Thies C. Introduction to Teaching Undergraduate Political Methodology. *Political Science and Public Policy*. 2022. DOI: <https://doi.org/10.4337/9781800885479.00008>
37. Green-Pedersen C, Hjermitsev I. A compromising mindset? How citizens evaluate the trade-offs in coalition politics. *European Journal of Political Research*. 2024. Volume 63. Issue 2. P. 539-555. URL: <https://doi.org/10.1111/1475-6765.12631>
38. The Oxford handbook of political institutions. Oxford – New York: Oxford University Press, 2006. 816 p. URL: <https://archive.org/details/oxfordhandbookof0000unse>
39. The Oxford handbook of political methodology. Oxford: Oxford University Press, 2010. 880 p. URL: https://archive.org/details/oxfordhandbookof0000unse_e2z0
40. Voinea C.F. Methodology challenge in political science research. *Frontiers in Political Science*. 2023. Volume 5. URL: <https://doi.org/10.3389/fpos.2023.1295055>

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України.
URL: <https://ipiend.gov.ua/>
2. Міжнародний центр перспективних досліджень. URL: [https://www.icps.com.ua/pro-
mtspd/](https://www.icps.com.ua/pro-
mtspd/)
3. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL: www.nbuv.gov.ua
4. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <http://www.niss.gov.ua/>
5. Український незалежний центр політичних досліджень. URL:
<http://www.ucipr.org.ua/ua/publikatsii>
6. Український центр економічних та політичних досліджень імені О. Разумкова. URL:
<https://razumkov.org.ua/>
7. Фонд Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва. URL: <https://dif.org.ua/>
8. European Consortium for Political Research (ECPR). URL:
<https://ejpr.onlinelibrary.wiley.com/>
9. Freedom in the World. URL: <http://www.freedomhouse.org/report-types/freedom-world>
10. Nations in Transit. URL: <https://freedomhouse.org/report/nations-transit>